



ABONAMENTE :
Pe un an 10 Lei
Pentru preoți și învățători . . . 8 „
Anunțuri și Reclame după înveială.

ORGAN AL TINERIMEI DOBROGENE

Apare de două ori pe lună

DIRECTOR ȘI PROPRIETAR
CONST. N. SARRY

Redacția și Administrația str. Dumbrăviilor

Constituționalizarea Dobrogei.

Mesagiul de deschidere a Corpurilor Legiuitoare, citit — spre marea mulțumire sufletească a tuturor — de M. Sa Regele în persoană, anunță de data aceasta abrogarea regimului excepțional, care a cîrmuit Dobrogea dela 14 Noembrie 1878 și pînă astăzi.

»Eri s'au împlinit 30 de ani de cînd în capul armatei am pus piciorul pe pămîntul Dobrogei, rectîstigat prin singele vitejilor noștri ostași, căzuți în războiul independenței.

»De atunci această parte a României a luat un avînt puternic prin conștiința națională reînviată, prin lucrările mărețe și roditoare prin care regatul neconținut a înzestrat-o; ea este astăzi deapururi unită cu patria mamă prin simțiminte de dragoste și de recunoștință.

»A sosit dar momentul să înțindem asupra județelor Constanța și Tulcea regimul nostru constituțional.

Oricare ar fi credința și convingerile noastre; menținînd în totul rezervele pe care neconținut le-am făcut în coloanele acestui ziar, asupra ficțiunii și amoralității vieții, zise constituționale, din Regat, totuși trebuie să salutăm așa cum se cuvine și să recunoaștem măreția actului anunțat prin Mesagiul, — act, care sancționează, astăzi pentru totdeauna, botezul politic al tuturor aceluia, cari, nu din cauza imperativității legii organice (art. 3) a acestei provincii, ci în avîntul lor către o nouă eră civilizată, au devenit la 14 Noembrie 1878 supuși credincioși, cu trupul și cu sufletul, al Domnitorului și mai târziu, Regelui Carol I.

În ultimul timp, evenimente politice de o deosebită însemnătate au zguduit adînc din temelii edificiul politic al celor mai multe state din peninsula balcanică. Padișahul Turcilor a trebuit să acorde supușilor săi o constituțiune; Bulgaria și-a declarat independența, luîndu-și titlul de regat și anexîndu-și Rumelia Orientală; A-

ustro-Ungaria a transformat ocupațiunea ei armată din Bosnia și Herzegovina într'o ocupațiune de drept; Grecia și-a alipit insula Creta; Serbia și Muntenegru ridică revendicări naționale și caută să-și rotunjească hotarele.

Regatul României, la hotarele căruia are loc toată această frămîntare, nu putea rămîne în afară de repercuziunea unor evenimente, de care continuă încă să se resimtă aproape întreagă Europa. Statul român nu mai putea lăsa pe Turcul și Bulgarul din Dobrogea, să se vadă inferior politicește conoriginarului său din imediata vecinătate.

Iată ce — și numai aceasta — a determinat introducerea Dobrogenilor în regimul constituțional al Țării românești.

E adevărat că ambele fracțiuni conservatoare înscriseseră în programul lor de guvernămînt acordarea de drepturi politice Dobrogenilor, dar, par'că pentru a se adevăra încă odată zicătoarea franțuzească, că »boșerii promit iar negustorii îndeplinesc«, i-a fost dat partidului liberal să realizeze această mare operă națională.

Const. N. Sarry.

IMPRESII

Acum cîțiva ani de zile, în timpul unei grele boale de care am zăcut, fiind dus din țară, departe de al mei, am scris o poezie cu titlul: »Cruda moarte n're streini!... Atunci mi-o închipuiam numai; astăzi am văzut-o cu ochii...

În adevăr, ce te poate impresiona, mai dureros, decît să vezi un om, care ar fi meritat o soartă mai bună, sfîrșindu-și zilele pe un așternut strein, lipsit de o vorbă de mîngîiere, îngrijit de mintuială și în cele din urmă azvîrlit ca un cîine. Ori cit ar fi de prisos ceremonialul și lacrimile după ce Moartea își va fi răpus prada, totuși ele par'că îndulcesc sălbăticia urmelor ei...

Reflecțiile acestea mi-le făcăm nu de multă vreme, cu ocazia decesului fostului nostru ajutor de primar Ion Sântu.

Mă informase despre aceasta un cunoscut, care ca și mine se găsea întîmplător în Capitală și imediat m-am dus să iau informațiuni în această privință. La sanatoriu, unde sucombuse întru Dumnezeu odihnitul, după o zăcere de o zi, mi s'a spus că murise de trei zile, dar că nu fusese înmormîntat încă, fiindcă... »d-ta știi cum merg toate la noi!«

Am cerut să-l văd. Într'o odăie din fundul subsolului sanatoriului, aproape desolat și într'o poziție care-ți făcea impresia că se zăbătuse cu moartea chiar pe masa aceea, zăcea acela, care a fost Ion Sântu.

După ce am pregătit toate cele trebuincioase, l-am condus noaptea la capela dela Cimitirul Belu, iar a doua zi, la 8 Noembrie, l-am înmormîntat, mai fiind de față numai

d. Sc. Vărnăv, care, aflîndu-se în Capitală, îl posesem în cunoștință de tristă mea »descoperire«.

Deși mort de cinci zile, avea o înțîțire de par'că sta să-ți vorbească și pe buzele-l arse purta un reproș...

Și mă gîndeam că dacă omul acesta, căruia nimic nu i-a lipsit ca să se înconjoare de o familie, ar fi făcut aceasta, și-ar fi pregătit un sfîrșit în tot cazul mai omenește și și-ar fi lungit poate chiar numărul zilelor.

E crudă moartea, dar e nelîncipuit de crudă între streini!

CE-SAR.

Cultura Generală.

V

Între simțire și cugetare de o parte și între exprimarea lor prin grai și scris de altă parte este o strînsă legătură. »Mai întîi, a zis cu profunditate Maine de Biran, omul vorbește cum cugetă și apoi cugetă cum vorbește«. Ca să vorbești românește trebuie așa dar să simți și să cugeti românește; și nu poți simți și cugeta românește dacă nu vorbești limba românească.

Spre a putea vorbi și scrie limba românească trebuie să ai intuiția limbii românești. Și ca să ai intuiția limbii românești, trebuie ca în tine să vibreze viața unui șir de generațiuni de Români^{*)}. Vom vedea îndată cine e în stare să infiltreze și să obișnuiască inima ta de strein cu acele vibrațiuni înăscute și imperceptibile pentru unul, care vorbește limba sa maternă.

»În fiecare cuvînt, zice Max Müller în opera sa: Știința limbajului, este o pagină din istorie. Limbajul e ceva sfînt, căci el este depozitul gîndirii«.

Fiecare cuvînt s'a format peste veacuri ca și bolovanii de pe drumuri. În jurul unei pletricle neînsemnate s'au depus mereu alte straturi, cari au făcut bolovanul de astăzi. Tot așa și cînd e vorba de cuvinte. În jurul unei gîndiri sau simțiri pe care a concretizat-o la început un cuvînt oarecare, s'au depus din generație în generație straturi noi de cugetări și simțiri. Și, deși acum nu ne dăm seama, totuși cînd un om rostește un cuvînt în limba lui, are inima plină de toate simțirile pe care moșii și strămoșii săi le-au legat de acel cuvînt. Aceasta, cum spuseli, noi n'o observăm în totdeauna, dar totuși n'avem decît să ne dăm puțină osteneală, ca s'o simțim, ca să avem intuiția lucrului.

»Cuvintele — zice Rabier, Psychologie p. 620 — nu sunt numai depozitul gîndirilor și descoperirilor făcute de strămoșii noștri, dar chiar al felului lor de a gîndi și al obișnuințelor gîndirii lor«. Un popor are un mod de a cugeta deosebit de al altui popor. Un Francez nu-și desfășură gîndirea tot ca și un German. Aceasta ne-o pune în evidență sintaxa, care e cu totul deosebită la neolatini și la germani. Neolatini, cari au toți același fel de a gîndi și de a simți, același fond sufletește, latin, au toți aceeași sintaxă, pe cînd sintaxa Germanilor e cu totul alta. Germanul construiește fraza cu verbul la urmă, fiindcă »felul lui de a gîndi îi impune această construcție«.

Această deosebire trece în limbă, care restrînge astfel facultățile, structura mintală, natura spiritului aceluia care au făcut-o. Acesta e geniul pro-

^{*)} Vezi »Apărarea Națiunii« din 16 Mai 1900.

pru al fiecărei limbi. Ori, învățând o limbă, suntem silți, chiar atunci când rasa și ereditatea nu ne-ar predispuce la aceasta, să ne supunem acestor obișnuințe.

Limba maternă nu ne formează numai gândurile ci mai mult gândirea noastră. E bine deci să ne adaptăm și gândurile altora și aceasta, din cite am văzut, nu se poate obține, decit învățând limba lor.

Nu tind să conchid de aci, că cineva trebuie să disprețuiască sau chiar să neglijeze limba sa proprie. Din contră, dacă mi-ar sta în putință, aş propovădui idolatrizarea ei. Cum nu e mirare să auzi într-o zi, din gura unui copil nelăptat de mama sa, spunându-l ei: »nu te cunosc de mamă...«, tot așa nu e curios să vezi un renegeat în acela, care n'a pătruns dulceața limbii sale — crimă, pentru care, ca și în primul caz, cel cari aș pu: și chemarea de a da adolescentului educație, aș marea parte de răspundere; crimă, zic, ce nu se explică decit prin faptul că, neînvițând limba aceea, nu s'au deprins a cugeța și simți în acel fel.

Acum, când ne-am dat părerea asupra instrucțiunii clasice cum și asupra necesității studiării unei limbi streine, pentru a fi în curent cu civilizațiunea modernă, să ne spunem cuvântul și asupra acestei din urmă.

Mare perspicacitate și atențiune se cere în adaptarea și punerea noastră în curent cu civilizațiunea modernă. Fiecare civilizațiune are părțile ei bune și rele; ușor și larg drumul ce duce spre Rău, spinoasă și neumbliată calea ce duce spre Virtute! Și de obicei Răul are asupra noastră o influență covârșitoare și inclinăm, din fire par'că, spre dînsul.

Acu permită-mi-se a ilustra aserțiunea mea cu un exemplu: lași pe V. Hugo și E. Zola și unul și altul romancierii cunoscuți. Pe cînd unul își desfășură toată împărăția minții, celalalt își dezvelește toată împărăția corpului; pe cînd unul te plimbă prin sferele imaginației, celalalt te azvîrlă în mijlocul murdăriei lumesti. Și cu toate acestea, care e cititorul, care cu ochi închis nu va opta pentru acest din urmă?

E rea oare școala lui Zola sau nepotrivită? Eu inclin pentru calificativul din urmă. Dînsul a scris bine dar nu l-am priceput: ne arăta răul ca să-l vedem efectul; ne arăta efectul ca să-l aflăm cauza; ne da cauza ca să o putem combate; ne arăta mizeria ca să o putem evita. Noi vedem răul, îl vedem efectul, cauza, dar în fața combaterii ne aruncăm în brațele răului. El e de vină, ori secolul în care a trăit, cu oameni predispuși la rău și cărora dînsul voia să le deschidă ochii?

Tout réel n'est pas beau; mais il n'y a pas de beau, même idéal, que dans le réel.)*

Atențiune însă se cere și în selecțiunea și întrebuințarea părților bune chiar. Civilizațiunea modernă seamănă cu focul, care bine întrebuințat pune în mișcare bastimente și ateliere, rău întrebuințat preface în pulbere și scrum imense tinuturi.

Adaptîndu-ne deci civilizațiunea modernă să nu dăm în mina ei sceptrul, în detrimentul culturii noastre de origine. Zel exagerat pentru tot ce e strein, exagerată admirație și iubire pentru filologia germană, franceză ori engleză, spre pildă, inconștient fatalmente se transformă în admirație și iubire pentru acele neamuri.

Acest soi de rătăciți obișnuiesc a zice că aparțin lumii întregi și se ascund sub pavăza cosmopolitizmului. Fiindu-le rușine să spună adevărul ei spun că iubesc de o potrivă toate națiunile, că aparțin egal Franței, Angliei, Germaniei sau oricărei alte națiuni. (De Hotentotia, din condescendență, se fac că uită). *Individul, d-lor, trebuie să aparțină mai întîi la națiunea sa și apoi printr'însă să aparțină la alte națiuni!*

(Va urma) S. Littre.

CUGETĂRI.

O patrie, fără soldați e moartă. Soldatul fără patrie, e pierdut. Munitiebor, virtutea noastră toată, dar patriei — viața, datorăm.

Retragerea autorizației

Casei de expediție Hoffmann & Co.

Mare vită a sîrmit în cercurile comerțale din localitate retragerea, telegrafic, a autorizației de operațiune de vămuire a cunoscutei case Hoffmann & Co, din Constanța — și era cu atât mai justificată alarma publicului cu cît era în joc o casă cu renume european și cu sucursale în toate centrele mari din lume.

Am căutat să căpătăm relațiuni cît mai exacte și nepărtinitoare în această privință, pe cari le comunicăm cititorilor noștri.

Socotim necesar să dăm mai întîi cîteva detalii asupra operațiunilor de descărcare:

Se întâmplă deseori, ca la diferitele porturi pe care le ating vasele în cursele lor îndelungate, să se descarcă din greșală marfă în plus sau în minus, mai ales cînd din acelaș articol urmează a se descărca la diferite puncte. Imediat ce se observă greșala, se lasă marfa în custodia la portul imediat din drum, și în materia care preocupă — sîrmă pentru cule — Constanța fiind punctul final, unde se descarcă acest articol, aci se lasă toate prisosurile, după care Agenția din localitate avizează toate celelalte agenții, pentru a putea face față oricărei reclamațiuni, survenite din partea păgubașilor.

Pentru aceste prisosuri se iac manifeste parțiale și după ce se vămulesc, ele se depozitează în magaziiile agențiilor, care au toată răspunderea pierderilor. E nevoie să adăugăm că Agenția Hoffmann nu este o simplă casă de expediție, ci face și operațiuni de agentură de vapoare, reprezentînd mai multe societăți de vapoare. În această calitate răspunderea ei se explică.

Astfel fiind lucrurile, în luna Februarie a. c. a trebuit să se lase la portul Constanța două roți de sîrmă de cule, găsită în plus, fie că a fost încărcată din greșală mai mult de către fabrică, fie că s'a descărcat mai puțin în altă parte și adusă de unul din vapoarele reprezentate în localitate de casa Hoffmann. Aceste două roți au rămas abandonate la vamă, neprezentîndu-se nimeni ca să le ridice.

În Martie se constată un alt plus de 15 roți care fiind de asemenea abandonate, au fost scoase la licitație de vamă și cumpărate de d. Xen. Teodor, comerciant din localitate.

În Mai, un al treilea plus, de data aceasta mai mare, de 56 roți, adică de vre-o 2500 kgr. Această cantitate a fost manifestată, vămuită și luată în depozit de Agenție, fiindu-se la dispoziția aceluia în drept a reclama, fără însă ca să se prezinte nimeni.

D. X. Teodor se adresează acum 3 luni unui comerciant din Galați, oferindu-i sîrma ce o avea în posesiune. Acesta îi răspunde că ar putea cumpăra numai o cantitate mai mare.

Acum cîteva zile, d. X. Teodor, vizitînd magazia casei Hoffmann, dă peste sîrma ce sta aci depozitată și numai de cît pune în cunoștință Agenția de corespondență avută cu comersantul din Galați. Aceasta îi dă voie să oferteze pentru toată cantitatea, adică și pentru sîrma aflată în depozitul Agenției, ceea ce a și făcut.

Pe de altă parte, casa Hoffmann făcuse ofertă Construcției Portului din localitate încă din luna trecută, fără ca să obțină însă răspuns.

În acest timp, administrația fabricii d-lui Costinescu, proprietarul celei mai mari fabrici de cule din țară și importator, prin consecință, de sîrmă care face obiectul acestei chestiuni, află de oferta făcută de d. X. Teodor. Un inspector vamal se prezintă în localitate și în urma unei anchete sumare raportează în așa fel încît telegrafic se retrage autorizația Casei Hoffmann de a mai face operațiuni de expediție.

Dacă »scrupulozitatea« d-lui inspector vamal, însărcinat cu ancheta, se explică dat

fiind faptul că proprietarul fabricii, care ar fi suferit nu puțin de daune, e însuși d. Ministeru de finanțe, nu putem pricepe însă ușurîndu-ne cu care s'a luat de cel de sus o deciziune, care poate avea urmări neplăcute. Căci, fără îndoială, casa Hoffmann — o casă cu o reputațiune foarte bine stabilită — va căuta să-și capete satisfacțiune într'o afacere unde nu i se poate imputa nici fraudă contra Statului, de oarece a plătit toate taxele, nici înșelăciune contra vr'unui particular, de oarece nimeni n'a reclamat pînă acum de vr'o lipsă, — și în definitiv, ea nu avea nici cel mai mic interes să se încerce cu un articol, de care nu știe cum să se desfacă, neavînd nici o întrebuințare în comerț.

Pe de altă parte desfacerea mărfurilor rămase un timp anumit în depozit, după descărcare, fără ca cineva să le reclame, se uzitează chiar de oficiile noastre vamale, așa că procedarea Casei Hoffmann nu poate fi criticată.

Nu începe îndoială că se va reveni cît mai neîntîrziat asupra unei deciziuni arbitrare, luate dintr'un exces de zel al unui funcționar prea »condescendent« față de șeful său superior.

În orice caz, asemenea dispozițiuni nejustificate nu pot fi în interesul comerțului și al traficului nostru, cu atât mai mult față de nămita Casă, care a adus foleaso simțitoare comerțului țării.

Reporter.

DORINȚĂ.

Sunt tristă și privesc ușor
Plutînd în zări senine,
Și simt că-mi vine-un aprig dor
Însulețit de tine.

Ah! Nu-s o pasăre să plec
Din locurile-aceste,
Și ca un fulger eș să trec,
Să văd țara de veste.

Și să te iaș cu mine sus,
Departee... în strălucire,
Acolo unde lacrimi nu-s
Ci numai fericire!

Elza.

Regenerarea Patriotizmului.

Noțiunea de patriotizm, coprinde în sine atât iubirea și interesul ce-l are cineva pentru confiniile țării sale, cît și mai cu seamă dragostea nefărmurită pentru soarta și viitorul conșionalilor săi. Noi, Românii, ne putem felicita în felul acesta, într'u cît azi avem o țară mîndră și bogată pe care trebuie s'o stimăm, cum și un stat obladuitor peste o națiune compactă de mai multe milioane de locuitori, cari moștenesc origina unor iluștri strămoși.

Evoluția istorică determină educația popoarelor întocmai ca un dascăl de profesiune, care își promovează școlarii dintr'o clasă într'alta.

În timpul de față, indivizii și națiunile sînt tinuși și se forma pe nota predominantă a sentimentului de patrie și naționalitate. Dar trebuie observat un lucru, și a-nume, că virtutea patriotizmului modern vizează scopul din urmă al progresului, care este gloriificarea națiunii pe calea științei și a moralității — în opozițiune directă cu tendința patriotizmului antic, care prin războaie singercase căuta lășirea teritoriului și sclavagiul popoarelor biruite pe cîmpul de luptă.

De altfel dacă și astăzi sînt state puternice prin arme ori prin diplomație, cari se simt îndolite de dorința de a-și întinde supremația asupra altor popoare mai mici și poate mai înapolate în traiul vieții lor

de obște, aceste state își vor justifica faptele de cucerire la supremul tribunal al istoriei, numai în cazul când vor da probe evidente, că au contribuit a face din acel popor înapoiat în toate privințele, o societate de oameni corespunzătoare cu cerințele de progres ale umanității; la alin. contră, faptul euceririlor moderne va aduce cu sine stigmatul mândriei și al abuzului de putere.

Așa dar pentru ca patriotismul, ca virtute umană, să poată corespunde cu cerințele de progres și de civilizațiune modernă și în același timp, să înalțe reputațiunea fiecărei națiuni în parte, se cere la formațiunea și dezvoltarea sa în om, ca să treacă prin toate fazele unei educațiuni complete și bine îngrijite.

Nu se poate numi „patriotism” acele manifestări de ngitufiuni diferite care observă uneori la clasele de jos — conduse în direcțiuni de acestea, de către mercenarii cuvintului și ai condeiului!

Patriotismul adevărat reclamă dela indivizi și dela popoare în genere știința progresului, iubirea adevărului și rona dreptății, iar coroana acestor bune calități va fi floarea moralității creștine. Este o afirmațiune întru totul justă, că religioana a fost pavăza naționalității, pe vremea când părinții noștri, luptau cu niște lei spre conservarea țării și a neamului românesc. Noi cei de astăzi, cari ne mulțumim cu o educație superficială în respectul credinței și al moralității, nici nu suntem în stare să dezlegăm cureaua dela înălțămîntea străbunilor noștri, necum să credem că vom fi în stare să săvîrșim fapte de eroism și devotament către patrie și neam, așa precum ei le săvîrșiau!

Caro este misterul acestei superiorități a părinților noștri față de noi, cei de azi?

Ei aveau norocul că învățau patriotismul încă dela pieptul mamelor lor, cari erau modele de virtute și de frumoase sentimente.

În familiile române de demult era o adevărată școală de moravuri și de patriotism. Părinții lăsuu de moștenire copiilor lor nu numai averi materiale, ci și credințe, sentimente inerente neamului, iubire de tot ce este onest, bun și lăudabil, și mai presus de toate, o încredere absolută în viitorul acestui popor — coborîtor din o gîntă foarte vestită în vechime, prin virtuși cetățenești.

Istoria se repetă în multe privințe, față de necesitățile vitale ale omenirii. Astăzi după o fuziune totală a deosebitelor curente de luptă pe terenul științific și social, ca fiecare curent să poată pune stăpînire sa pe nota predominantă a epocii, rezultatul practic pare a fi oboseala completă în toți și în toate. Rămîne acum să vedem sub ce auspicii vor răsări zorile epocii de mîine!

Acel popor va trage prima brazdă cu folos în țarina destinului omenesc, care nu va merge la Filistean să-și asculte fierul plugului, ci va căuta focul și unealta de pregătire în vatra tradițiilor strămoșești. Să fugă Românul de idolii neamurilor ce scripitori și să caute la începutul și plinitorul progresului.

D. Pavelescu

Suplitorii în învățămînt.

M'am dus într-o zi la un fierar în sat să-mi facă două balamale. Nu l-am găsit; la atelier era un ucenic al lui. L-am spus pășul. Păi, să veniți dv. peste un clas, cînd o veni stăpînul meu. După un clas mă duc iarăși. Ulte, meștere, avusei nevoie să-mi fac două balamale și ucenicul d-tale n'a voit să-mi facă; te aștepta înții pe d-ta. Vedeti, d-le învățator, nu v'a făcut nu fiindcă n'am fost eu, ci nu știe încă bine să lucreze. Cum, replica eu, îl ai ucenic de aproape un an și nu știe încă să facă două balamale? Dă, o fi știind

ei niște, imi răspunse interlocutorul meu, dar nu așa ca să facă un lucru bun și trainic. El pînă acum mai mult s'a uitat, a privit și a lucrat tot după comanda mea; n'a fost pus încă să lucreze, să măsoare, să lege, să indoale singur...

Mai alaltăieri mi s'a prezentat un tînăr suplitor dirigit la o școală cu două posturi și... student în drept!

Un tînăr student în drept anul III și suplitor la o școală de pe granița județului fiind ceva nou, l-am poștit și reținut la masă. Uital să spun că primirea i-am făcut-o în cursul orei, cu toată restricțiunea regulamentului. A asistat la două lecțiuni.

În timpul mesei discuțiuni: chestiunile la ordinea zilei — ancheta dela Iași, viitorul naționalistilor, liga culturală, viața moldovenilor, bibliotecă sătești. Mă lumina colegul meu, ilustrul meu coleg, ca știință; imi aducea vești noi, odată cu grija de a-mi sădi în suflet o dragoste către niște profesori „facia românismului”.

N'a uitat însă să reamintească cit a cîștigat în cele două ore, cit azistase la lecțiile mele.

— Vezi d-ta, n'o să stau în învățămînt, decit un an, pînă mi-oî lua licența și cu toate astea, am mare dorință de a prinde cîteva din secretele pedagogiei, — ca să-mi vie mai ușor. Dacă aș asista o săptămînă la d-ta, cred că mi-aș însuși multe cunoștințe necesare în tratarea și conducerea școlarilor ce mi s'au încredințat. Păcat că-s prea departe de satul acesta.

A plecat; ne-am despărțit, amîndoi regretînd: eu, un om — un prieten — căruia l-aș fi putut fi de folos iar el, un coleg — de-o fi să zic așa — dela care ar „putute” să-mi cîștige ceva, introducîndu-l în secretul zeului „pedagogiei”.

Mi-a venit în minte întîmplarea cu ferasul. Ce om cumînte, mi-am zis. Ca să nu-și piardă mușterii ucenicul lui, așteaptă pînă vine stăpînul, să lucreze singur și să facă o pereche de balamale.

Dincoace, pentru formarea unor „balamale” mai delicate, — cum se procedează?

A trimis stăpînirea un om foarte cult, mai cult chiar și mai cînt decit un învățator get-beget — dar nu cunoaște meșteșugul; și românul îl doritor chiar de a deprinde meșteșugul, dar... nu s'a îndurat stăpînirea să-i arate calea. Milne, poîmîne, vine domnul Revizor; o să-i jînă o lecție sau două „model”, dar — ar vedea în cele două ore și reține tot ceea ce-i trebuie în viitor?

Și acum să lăsăm pe domnul bacalaureat și student și să intrăm în clasa unui nou numit, cu 3—4 clase secundare, într-o clasă cu 80 elevi dezmățați și obraznici, cum sunt prin satele de pe marginea Dunării.

Unul scrie, altul citește — din aceeași divizie — unul din divizia III se încearcă să facă pe sub bancă un porc cu coada sfredei, altul să lovească o muscă, etc. Pricina: lipsa de unitate în ordine, lipsa de tact și tehnică! Se va face treabă? Nu cred — căci sunt 80. Și apoi i se mai și acrește și omului dela o vreme — și-i lasă și el în plata Domnului... Or fi și cei titulari — pașoptiști — cu rezultatele de mai sus, dar li-i îngăduit lor!

Soluțiunea cu suplitorii e simplă de tot: Să nu se mai primească. Nu e nevoie de ei; avem nevoie de școale chiar și în satele cu 30 de familii, căci cultura și buna stare materială a poporului de jos ne vor ridica în rîndul neamurilor culte. S'ar putea însă proceda așa: La începutul anului sau chiar la începutul numărului să fie obligat suplitorul de a azista la școala unui titular sau definitiv, înaintat sau neînaintat, numai maestru să fie în ale școlii, nu cirpacîu. Bine înțeles satul cel mai apropiat posibil și să-i fie înleznit transportul de primărie, sau chiar să i se pună la dispoziție căruța primăriei. Aceasta ca condițiune absolută; căci, să-și plătească din cei 56—57 lei și căruța — lipsă de Pestalozzi și Diesterweg! S'ar mai putea rezezi și titularul apropiat — înleznindu-i tot comuna transportul — să facă la începutul anului lecții model — și este un articol în lege. Și am credința că atunci ar merge treaba strună. Altfel se cam orbăcește cu procedeu de acuma. Să se lese pînă la conferințele generale — vorba țiganului: ține-i Doamne boala n oase!

Vasile din Vaslui.

Sub titlu de document.

Partidul conservator-democrat, urmîrind scopul său politic, al propagandei de partid — după propria declarație a însuși d-lui Tache Ionescu — a ținut în ziua de 2 Noiembrie a. c. o întrunire publică în orașul nostru.

Socotim interesant să reproducem, sub titlu de document, cîteva pasagi din discursul ținut de șeful partidului, cu acea ocaziune, ca o confirmare a multor adevăruri crude, relevate în multe rînduri în coloanele acestui ziar, cu privire la moravurile noastre așa zise constituționale.

„La noi, d-lor, se cunoșteau păcatele în-vitabile ale regimului reprezentativ și influența deputatului în numirea slujbașilor și în nenumirea celor mai destoinici, ci a celor mai cu voturi, nestabilitatea și toate celelalte, și au crezut în adevăr cei de acum treizeci de ani, că au să vă dea d-v. o viață superioară vieții noastre, să vă scutească pentru cîva timp de aceste păcate ale noastre.

„Ei bine, s'au înșelat; nu v'am sculit; nu v'i s'a trimis totdeauna aci ceea ce aveam mai bun și mai ales; influența politică a jucat rol și la numirea slujbașilor d-voastră, însă în loc să fie influența politică de aci, a fost influența politică dela noi, care s'a revărsat pe o țară cucerită și asupra Dobrogei”.

Iar mai departe:

„... Eū nu admit ca Dobrogea să fie prada luptelor noastre de partid; mai bine să fie, dacă e vorbă de pradă, prada luptelor ei”.

ÎNȘTIINȚARE.

Subsemnatul, fac cunoscut că dela 1 Octombrie ert. m'am stabilit la moșia mea din comuna Baeramdede, pl. Silistra-Nouă, jud. Constanța.

Colonel Dr. V. Dumitrescu.

Din misterele simțurilor de Ion P. Cărpășianu.

Prin ziarul „Dimineața” din 9 Septembrie 1905, am indicat, în mod sumar, variațiunile simțului mirosului, studiate de mine, ca adaose la cele spuse de savantul francez Emil Gauthier; adaose, emise cu intențiunea de-a servi ca puncte de plecare acelor cari voese a se avînta mai departe în studiul analitic și experimental al acestui simț.

Aici voi căuta să dau explicații mai întinso asupra unei facultăți simțuale de un gen deosebit, cu mult mai obscură și mai dificilă de întîmpinat; și a cărei ființare pînă în prezent, atribuindu-se unor cauze imaginare, naturalmente, prin aceste atribuiri, nu se înlătură-cituse de puțin vîlul misterului ce o acopere.

În acest scop, voi expune mai întîlu forma de manifestare sub care mi s'a relevat existența ei și apoi, volu stabili raporturile ce se zăresc între ea și cauza ei imediată.

De nenumărate ori mi s'a întîmplat, une ori pe cînd mă aflam într-o încăpere închisă, alte ori mergînd pe stradă și în ambele cazuri, cugetarea mea era cu totul absorbită de anumite lucruri, să i-ntervină odată și fără să fie chemată de nici un motiv logic de asociațiune de idei, imaginea unuia dintre cunoscuții mei.

Și, lucru ciudat: une ori peste un minut, alte ori peste 2—3 minute, iar alte ori peste mai multe, pînă la maximum 15 minute, persoana la care mă gîndeam, cum arăta, se afla în realitate în fața mea.

Deasa repetiție a acestor fenomene deceptându-mi bănuiala că ele nu pot rezulta din concursul unor oarbe întâmplări, ci din contră, că ele sunt determinate de un agent natural permanent și ca atare, neapărat, trebuie să lucreze în virtutea unei legi generale; am cercetat prin întrebări relative pe o serie numeroasă de persoane de ambele sexe și de diferite etăți și temperamente.

Cea mai mare parte dintre acestea, mi-au relatat că și ele au avut asemenea presimțiri și realizări și că nu găsesc altă explicație decât că ele sunt *vederi ale spiritului*, adică ale eului *nonmaterial*.

Comodă explicație, ce e drept, dar ea nu aruncă nici o rază de lumină asupra cauzelor.

Pe de altă parte nu e mult de cînd am citit într'un ziar, că facultatea de căre ne ocupăm aici, e datorită unui al 6-lea simț ce ar avea omul.

Sper însă că din considerațiunile ce voi expune aici mai jos, se va vedea unde e și cum e adevărul.

Imaginile produse în modul celor despre care am vorbit, dacă nu ne abatem dela logica naturală, necesarmente, va trebui să recunoaștem că sunt din domeniul *văzului ocular*, că sunt *imagini optice*.

Prin urmare, spre a ajunge la cunoștința adevărului, trebuie să luăm în considerație proprietățile agentului fizic numit *lumină*, care împreună cu ochii și sistemul nervos dă naștere și alimentează acest simț.

Lumina e un produs al mișcării vibratorii a unui fluid material cu mult mai subțire decât aerul, numit de fiziciani *eter*, care umple spațiile dintre corpurile cerești, pătrunzînd și în atmosfera pămîntului.

Că acest fluid luminos e în realitate mișcător și că posedă chiar un prisos de energie mecanică, se poate dovedi într'o mulțime de chipuri, între care, cu diversele aparate de demonstrațiune și motoarele numite *motoare solare*.

Se știe asemenea, că toate corpurile materiale: stîncă, arbore, animal, om, etc., *resfrîng* lumina proiectată asupra lor, după felul fiecăruia, așa că, această *resfringere*, ne dă pentru simțul văzului noțiunea despre modul lor particular de a fi, despre diferențele ce există între ele.

Dar care e mecanismul acestei *resfringeri*?

În linii generale e următorul: Fiecare corp material cînd vine în atingere cu el, fluidul luminos *modifică* mișcarea vibratorie a acestui fluid, după structura lui externă și forma lui, și propagă această modificare în toate direcțiile, pe o întindere spațială care este în raport cu mărimea lui.

Fiecare punct de pe suprafața corpului propagă în spațiul înconjurător, în linie dreaptă, o rază mișcătoare în sensul mișcărilor aduse de dinsul, a cărei intensitate momentuală, maximă la o mică distanță de la origină, merge descrescînd în raport cu distanța parcursă pînă la complectă ei încetare sau neutralizarea ei de către alte mișcări; iar totalitatea acestor raze, stabilește conturul și toate particularitățile lui.

Considerînd această propagare din punctul de vedere cel mai general, o vom numi *radiațiune specifică*, iar cu aplicațiune dela un om la altul, *radiațiune individuală*.

Limita relativă a acestei radiațiuni sau complectă ei neutralizare, se află acolo de unde ochiul nu mai poate zări corpul de observat.

Cînd ne aflăm înăuntrul cercului de radiațiune, de exemplu, al unei persoane oarecare și căutăm a-l observa fizionomia și întregul ei exterior; imaginea fluidică ce ea proiectează către noi și care vine în contact direct cu retina ochiului nostru, transmite acestei din urmă mișcările ei, care la rîndul său (retina) le transmite prin liquidul ochiului și nervul optic, creierului, unde se conti-

nua încă. În alți termeni creierul primește o *zguduire specială* a cazului.

În chipul acesta se percepe imaginea persoanei în estiaune și orice imagine de domeniul văzului, fără nici o excepțiune posibilă.

În creier nu se produc niciodată și cu nici o ocazie, acele *întipăriri plastice* ultra-microscopice, *succesive*, cari *rămîn aci permanente* și cari trebuie să sporească cu timpul capitalul său depozitul său de idei, după cum afirmă într'o scriere a sa un genial filosof naturalist român.

Acest organ al inteligenței, se perfecționează numai prin *obiceiurile*, prin exercițiul de a reproduce prin mișcările lui, mișcările ce se produc în afara lui, fără să rămînă în el altceva, după disparițiunea sau încetarea manifestărei vitale a unei idei, de cît o mai mare aptitudine de a reproduce ulterior aceiași ideile. În urma provocării unuia dintre stimulus-urile ei speciale; analog coardelor unei viori, cari fiind noui, numai după ce s'au cîntat mai multe și variate arii cu ele, cîștigă flexibilitatea și facultatea vibratorie necesară armoniei notelor; analog gimnasticeii mușchilor, prin care se ajunge treptat la putința de a ridica greutatea din ce în ce mai mare și mai cu înleznire, fără să rămînă în urma operațiunilor: în coarde, nimic special ariilor cîntate și în mușchi, nimic din greutățile ridicate.

Sforșarea ce trebuie să facem în perceperea unui lucru pe care-l privim pentru înțelegerea oară, *timpul* ce pretinde complectă evoluțiune a acestei percepți și *descrescerea* acestora cînd privim același lucru pentru a doua oară sunt unele din numeroasele dovezi sprijinătoare a celor de mai sus.

În alți termeni, creierul cîștigă o *afinitate* care, bine înțeles, pînă la oarecare limită, merge crescînd în măsură ce a fost ocupat mai des și mai îndelung de același obiect.

În virtutea acestui principiu, pe o persoană bine cunoscută nouă o distingem imediat, de îndată ce o zărim, fie într'o mulțime de alte persoane, fie la o distanță chiar considerabilă pe întinderea cîmpului văzului nostru, fie chiar pe la spate, fără să-l vedem fața.

Ceva mai mult; cînd din cauza unui obstacol oarecare, nu putem vedea decît o mică parte din ceea ce constituie particularitatea persoanei cunoscute, fie pe fizionomia sa, fie a costumului cu care am văzut-o mai de multe ori îmbrăcată; acest mic indiciu ne permite să reconstituim întreaga persoană sau identitatea ei.

Pe de altă parte, mișcarea radiațiunii individuale, se propagă în spațiu nu numai în linie dreaptă ci, după toate regulile de reflexiune ale luminii; pe care, după cum am zis, o modifică.

Un exemplu:

De mai mulți ani, dimineața imi iau cafeaua la aceeași cafenea. Mă întîlnesc mai în fiecare zi acolo cu cunoscutul meu X, care uneori vine înaintea, alteori în urma mea. Foarte deseori, pe drum spre cafenea, la distanța de 150—200 metri, figurîndu-mi în minte interiorul acestuia, pe care nu-l puteam vedea deși exteriorul îl vedeam parțial; căutînd în această figurare dacă X se afla ori nu acolo, *da* ori *nu* de cele mai multe ori, a fost ceva real; *da*, mi se manifesta printr'o reprezentare a figurei lui X ea o slabă umbră, ca ceva construit din aer, abia zăribil sub o încordată atențiune vizuală și *nu*, printr'un gol în care nu puteam zări nimic.

Am mai observat că atunci cînd m'am figurat pe X ca fiind și l-am găsit în urmă în cafenea, el se afla în *mișcare*, fie jucînd la biliard, fie alt joc cu mișcări mai pronunțate, fie preumblîndu-se; iar cînd m'am înșelat, el sta *nemişcat*.

Și aci se vede legea fizică, care face ca corpurile în mișcare să afecteze văzul cu o putere cu mult mai mare decât cele în stare de repaos. Radiațiunea individuală deci devine și mai activă prin mișcările corpului. Exemplul cu simțirea dintr'o încăpere în-

chisă a persoanelor de pe afară, se produce la fel.

Întotdeauna cînd mi-a venit în asemenea situațiune imaginea unui cunoscut, acesta, mai înainte de a intra la mine și în momentul cînd mi s'a produs imaginea lui se afla *în mers*.

În acest caz, radiațiunea lui, fie întreaga sau numai o parte din ea, a intrat la mine și m-a influențat prin ferestre ori prin alte deschizături mai mici, bine înțelese, prin reflexiune. — Acesta e adevărul.

Răspuns plătit.

O foaie din localitate,
Tachistă, da, pe cît îmi pare,
Cu foarte multă răutate
Și cu o gură și mai mare, —

Se leagă de-un transport de măhuri,
Ce am în fața casei mele,
Și cere să le dau în lături,
Ne-avînd ce să mai fac cu ele....

Se 'nșeală Nenea S. Petrescu:
Căci măhuri și cu tot dichisul
Am să le dau lui I. Bănescu
Să curețe nasul lui Zissu.

Saraglu

Incidental Capitan Blăniță-Bănescu.

În localul Băncii de Secont din localitate, în chiar biroul d-lui Director, a avut loc, în prezua alegerilor județene, un răutăcios schimb de cuvinte între d. Capitan Blăniță, mare proprietar și candidat la acele alegeri și fostul primar conservator, — incident din care acesta din urmă a ieșit cu... coada într'o picioare.

Abia a apucat să intre d. Blăniță în biroul d-lui director al băncii și fu întîmpinat de d. Bănescu cu cuvintele:

— Ai la mine o poliță, domnule Capitan!
— Polițele mele le plătesc foarte regulat
— răspunse foarte liniștit d. Blăniță; — de cît nici odată nu te-ai învrednicit și nu te vei învrednici ca să fii în posesia vreuncea din polițele mele!

— Am stăruit ca să fii ales, de rîndul trecut, consilier județian, — continuă, cu acelaș tupeu, șeful conservatorilor democrați din localitate.

— Te știam obraznic; te știam grandoman, dar nu te știam și mincinos. Păstrez încă telegrama, prin care sunt rugat de d. Prefect, ca să primesc a intra în consiliul județian, — conchise d. Capitan Blăniță.

Colindătorii.

Clănjănind cu dințișorii
Vin copiii cu colinda,
Zgriburind, colindătorii
Aū umplut casa și tînda.

Iasă mama, cu broboada
Înnodată pe la spate; —
Par'c'ar ride... dar ogruda
E tiesilă jumătate.

Și-a 'nceput mama să 'mpartă
Portocale, corrigei,
Roșcove — și dinspre poartă
Curg drăgușii mîltei;

Unii pleacă, alții vine
Chiar din al' lalt cap de sal...
— Trage poarta, măi Marine,
Că destui ne-or colindat! «

„Ler-Daler“

Se 'ntărește Miezul-Noptii,
Frigu încă întărit e,
Lătră cliții 'n dreptu porții —
Or fi Junii, pasă-mi-le —
Și încep, a rugă, Junii,
Să colinde „Ler-Daler“...
Săguind își rid bătrini
Cum colindă Junii 'n ger.

Fata mare stă și-ascultă
Junii cum să 'ntemeiază, —
Făc bătrinișă găgă multă
Cînd pe fată-o colindează; —
Cască mama, rîde tata
Și colinda spune, spune
Și zimbește galeș fata
Cum îi zice-acum un june.

„Asta-i chiar Ionu Floarii,
Zice fata 'ntr'un ghicit,
„Vai, mînea-te-ar cîapa cîoarii,
„Cum mi-le-ai mai potrivit!“ —
Dar Ion, rîzînd, o rupe:
„Ler-Daler, hai gazd'o, hai
„Și de sara de ias'sară
„Bagă sama ce ne dai!“

Iasă gazda, Junii pleacă —
Și-au ajuns la mîndra mea.
Aū cîntat în drum o leacă
Și-au lăsat-o și pe ea.

— Ți-aș veni și eu — vezi bine —
Cu colinda de Crăciun,
Dar eu dragul tău de mine
O să 'ngheț cîntînd în drum!

Delasăliște.

Halal de vremuri!

Tribunalul de Paris secția IV a pronunțat zilele acestea un divorț, pentru „incompatibilitate de opinii politice“.

Domnul era socialist-revoluționar; pentru el patria, religia, familia și proprietatea erau pur și simplu gogoși de... Vlașca. Doamna, reacționară; din ea venea drapelul, biserica, tradițiile și restul. La masa lor numai discuții furtunoase; te-ai fi crezut în Camera ungurească. Nu era zi în care chestiunea socială să nu fi provocat masacrul castroanelor, salatierele și farfuriilor.

Ultimelo scene, motivate de separațiunea Bisericeii de Stat, aduseseră ruptura. Doamna revoltată de seninătatea cu care soțul său privea consecințele articolului 4, plecă spunînd:

— Mă întorc la mama; aștept divorțul!

Și secțiunea IV, prezidată de d. Katz — un altul de cît simpaticul director dela Banca de credit român din localitate — a separat definitiv pe cei doi adversari; era singura „separație“ asupra căreia amîndoi erau de acord.

Eū găsese aceasta aventură îngrozitoare... Cum acești doi tineri soți n'au găsit alt subiect de conversație, decît colectivismul, antimilitarismul și sindicalismul? În loc să se certe că sarmalele sunt afumate, că friptura e arsă, sau că notele modistelor sunt prea umflăte, ei s'au apucat să facă politică ca doi simpli deputați. La dracu, incolo!

Cu apucăturile noastre politice, cu spiritul nostru de matmuțareală a tot ce e mai ales franțuzesc, tremur gîndindu-mă la vremurile, cînd vom ajunge să avem și la noi de înregistrat cazuri ca cele de mai sus. Și ce va fi cînd femeile vor ajunge să voteze, să legisereze?

Va fi nevoie atunci să ne informăm asupra opiniilor politice ale tinerelor fete. Și parcă întrevăd ziua cînd logodnicul va zice cu entuziasm despre viitoarea lui:

— E deliciosă, mon șer; împărtășește absolut toate ideile mele asupra reformelor... agrare!

OO INSTANTANE OO

BEY-AGA

Sunt oameni adevărate sarcini nefolositoare pe scoarta Pămîntului, cari caută cu ori-ce preț să se facă cunoscuți lumii.

Sunt oameni de bine, cari trebuie făcuți cunoscuți. Dintre aceștia, unul e și conorășeanul nostru Bey-Aga.

De sigur, nu-i cunoaște nimeni. Proprietarul unui modest atelier de stolerie în cartierul industrial al orașului nostru; el e și stăpîn și slugă.

Fiul al lui Hasan Pașa, care avea în stăpînire domeniul întins în partea de nord a județului nostru, începînd dela Caraharman, a dobîndit prin naștere titlul de Bey și a fost crescut ca un adevărat Aga. Sub aceste două nume dînsul e cunoscut în cercul său.

Imprejurările au vrut, ca omul acesta să fie desbrăcat de toată moștenirea—nu prezintă nici o importanță aceste detalii—așa că astăzi, foarte mulțumit în sufletul său, el își vede de trebușoară, din care își scoate cu prisos existența—o existență așa cum o înțelege moderatul și indolentul oriental.

Cea mai mare nemulțumire pentru Bey-Aga este să treacă un cunoscut pe lângă atelierul său, fără ca să se abată pe la dînsul. Ar fi în stare să-și întrerupă *namazul* (rugăciunea) ca să iasă să te cheme, cînd te zărește. Ori-cine ai fi, ori-cit n'ai avea poftă, trebuie să ieși, pe un taburel, feligeanul de cafea și nici odată nu te va lăsa să pieci cu mina goală; va trebui să primești bucuros, în dar, vre-un obiect din cele lucrate de dînsul.

Ceea-ce face caracteristica acestui om e următorul lucru: *Jumătate din ceea-ce cîștigă imparte la sâraci*. Am controlat de aproape aceasta — mi se spuse și mie de alții — și m'am convins pe deplin că se ține cu cea mai strictă religiozitate de împlinirea acestui percept. Și... fără ca să știe dreapta ceea-ce face stînga!

Semne particulare: Un bătrîn foarte simpatic, Ziuhtup Bey—acesta e numele lui — apare ca o răsburare contra greșitei credințe despre bunătatea sufletească a adevăratului Turc. Saroglu.

Nimicuri dulci.

Zimbește — și el s'a abătut în treacăt numai pe la ea; de altfel bizuit că dînsa-i în fereastră. A privit-o; i-a semnalat „ceva“ și a trecut.

Naivă ea, iubea și nu știa ce face. Simțea doară atîta do-adînc lipsa lui, cînd nu-l era aproape, dar nu se putea da pe față... nu! nu se îndupleca a-i spune, a-și înduleci el dorul și-a-l potoli pe-al lui.

Iar el, o lume 'ntreagă o-ar fi dat pe-o vorbă numai... pe-un cuvînt rostît de gura ei el stă să dea o lume. Și cite nu i-a povestit el, ars de dor, cînd nopțile de vară erau mîndre... de citeori nu-i apucase zorii grîindu-și împreună? Ea asculta mereu — vorbind de altele; iar el se vesteja vîzînd cu ochii.

Sărmanul ei!

— La ce podoabă ni-s florile, de nu simțim mirosul lor? Spre ce plăcere chipul celor scumpi cînd el ne dorm de veți? La ce găteala diamantată în coseiug? La ce atîta zbucium pentru o viață trecătoare... la ce favoruri într-o lume de nimic? — „O, nimic cît ești de mare!“

Iar ea oțta: „Așa o!“

— Și totuși, le privim, trecînd prin toate. Ne 'mbătăm de plăcerea unora, ne scribim de nimienicia celorlalte și ne lovim de stîlpul iubirei apoi — Suspinăm? — Nu. Suridem; suntem fericiți. Fericiți, de ce? Pentru că n'am gîndit la ce-a urma.

Desamăgirea e sfîrșitul credinței. — Speranța e începutul; Credința, deci, urmașul speranței și premergătorul desamăgirii.

A sosit însă momentul: speram — ne-am convins; credeam — ne-am întors. Simțim — și-atînci ne doboară ael mare nimic.

Este oare statornic ceva? — Nimic.

Și ea oțtează iar: „Da, da.“

— De ce dar e atît de drăgălaș acest „nimic“ scump?

— „...“

— N'auzi? De ce?

... O stea dacă s'aprinde 'n cer, se stinge și nu moare — iar eū mă sting așa, stingher, ca floarea zmulșă 'n floare...

Un vînt de-ar bate zile 'ntregi, un nor de ploaie 'ntr'una, el se conduce de-aceleași legi — dar noi de nice una. Căci de mă farmect c'un zîmbiț ori de-mi surizi o clipă, tu n'ai rămas nici un cîpîț pe-a dorului aripă. Surizi senină... O copil, copil nebun... — ce-oi zice? Amoru-l foc; iubirea, fum; iar noi, niște nimice.

Și ea ascultă cîntul lui, tăcută, la fereastră.

— Acum, de i-oi vorbi, îi zpu... iar bolta cea albastră, ne-a fi de martor dorului și dragostei de-o vară, — i-oi pune stavilă la drag și dorului hotară! De ce să tot amin mereu? Aū nu știu că i-s dragă? Și nu-mi pricep eū dorul meu, neliniștea întregă?

S'a innoptat; la amîndoi, ca serile 'n șir toate; adie-un molcom-lin zefir prin frunzele zmălțate și luna dornie întilnea doi-juni drăguși și tineri și tot mai galeșă privea la pruncii mamei Vineri.

— Am prins un fluture din zbor, cum stam azi în grădină... și fluturele se zbătea iar eū jucam haină...

Tot cerc să prind o păsărea, de-un lung amar de vreme, dar tot mai mult s'ascunde ea — și n'o s'o am, m'aș teme...

— Eū fluturașu-l țin și-acu; și i-am gătit și-o casă...

— Aș vrea să cred ce vrei să-mi spul, dar ceva nu mă lasă.

— Cam ce?

— Eū nu știu. Însă e un ce ascuns, ce este.

— Un ce ascuns? — De sigur, iar vr'un fleac din vr'o poveste!

— Poveste-i chiar, ori fleac trăit în vara asta doară. Poveste-a însă s'a sfîrși c'un fluture ce-o să moară...

— Să moară? Dar eū n'am să-l las!

— Și totuși, n'o să vrei... Un fluture doar n'a rămas să-l țină o femeie!

— Femeie eū?

— Nu. — Însă; da. O vād, altfel n'aș ști-o.

— De n'o mai curmă cu tema ta, să știi că-ți zic Adio!

Și s'a sculat să plece ea.

— Te du; imi e tot una... Aū ce-am avut, de-atîta dor purtat-am pin' acuma? Te du și fil ce ai vrut să fil; copilă, dar femeie! Tu focul sacru chiar de-l știți, nu ați din el scînteie... — Te du.

— Rămîn! Un fluturaș ce-am prins azi în grădină, ești însu-și tu...

— Iar casa?

— Eū... — și „casa“ fu haină.

— Iar păsărea ce vofese mereu s'o prind în cursă, ești tu — e nenorocul și-a dorului meu sursă!

— O, fluturaș!

— O, păsărea!

— Scump fluture, fluturele!

— Drăguța mea, crăiasa mea și-a dorurilor mele! —

Și'n brațe aū rămas cuprînși; de martor bolta lină. Și cum îi întilnea învinși, ridea o lună plină.

Craju-Delasăliște.

ȘTIRI ȘCOLARE

— A apărut broșura „Teatru Sătesc“ cuprinzînd două piese: *Crăciunul* și *Unirea Principatelor*. Costul 70 bani. De vînzare la autor, d-l P. Papadopol, învățător, Anadolchiol-Constanța.

— D. P. Pașa, revizor școlar clasa I, s'a înapoiat din inspecțiunile făcute școlilor din plasa Constanța.

— În județ aū început a se înființa mai multe tovărășii școlare între elevi. Statutele

acestor societăți trebuie trimise onor. Minister al Instrucțiunii Publice, spre aprobare — Ministerul a luat dispozițiune ca toate azilurile confesionale care nu au autorizație de funcționare, să fie închise.

— La examenul de controlori al Băncilor Populare, ce se ține la Itucești, sunt înscriși din acest județ d. Holizario învățator Chiagi și Pantazin, Gheringee.

— A sosit formularul statistic F pe Septembrie, care trebuie completat de d-nii învățători de urgență și trimis revizoratului de cl. I.

— Printre o dispozițiune recentă, libretelile școlare s'au menținut și anul acesta, dar numai pentru școlile urbane și particulare, costul e 30 bani unul.

— Casa Școalelor a cerut un tablou de n-rul grădinișelor școlare, felul legumelor cultivate, cantitatea precum și rezultatul experiențelor făcute pe timp.

— Casa școalelor e dispusă a procura cercurilor culturale sătești aparate de proiecțiuni perfecționate, cu 140 lei, plătibile în rate lunare. D-nii învățători sau profesorii de cerc, pot cere direct casei școalelor asemenea aparate.

— Ministerul de interne a încunostiintat pe cel de instrucțiune publică, că d-nii medici vor să ia parte activă la cercurile culturale sătești. N'ar fi bine, oare, ca toți funcționarii statului cari vin în atingere directă cu săteanul să ia parte la aceste cercuri?

— D. Artur Gorovei, conferențiar al casei școalelor, la cercurile culturale și-a anunțat sosirea în județul nostru pentru a lua parte la sedințele cercurilor culturale.

— Cu ocazia zilei de 24 Ianuarie 1909, când se împlinesc 50 ani de la Unire, vor avea loc serbări școlare în tot cuprinsul județului. În acest scop s'a cerut d-ilor diriginți de școli programul serbării mai din timp.

— Chitanțele de salarii învățătorilor din județ, pe luna Decembrie au sosit.

— Școala din Mangalia s'a închis din cauza scarlatinei.

— Asemenea școlile primare din Cernavoda sunt închise din cauza de epidemie.

INFORMAȚIUNI

După o mică vacanță, pe care dacă n'am luat-o în timpul verii — când toate publicațiile periodice își suspendă aparițiunea — a trebuit, pentru o cifră de scurtă recreațiune, s'o avem acum, reluăm firul activității noastre.

Cu numărul de față „Dobrogea Jună” păsește în al cincilea an de existență. Acei cari ne-au urmărit pas cu pas; acei, cari își dau seama câte sacrificii și câte strădăni reclame lupta pe tărîmul acesta, știu să prețuiască ce însemnează patru ani de existență, la cari privim în urmă cu multă încredere și cu nu mai puțină mândrie.

Și dacă am avut de înfruntat nenumărate neajunsuri și ticăloșii din partea unor oameni, cărora nu ie-au convenit și nu le va conveni vreodată atitudinea noastră pe cifră de corectă pe orice de neșovășie, — în schimb am avut de înregistrat o mare, o foarte mare satisfacțiune, aceea a alegerii directorului nostru ca membru în Camera de Comerț din localitate.

Imprejurările în care s'a dat lupta, au dat acestui fapt o deosebită însemnătate, care face aceluia care a cucerit victoria și mai ales acelora cari l-au condus la izbîndă, o neasemuit de mare cîuste.

Pe brazda trasă, „Dobrogea Jună” își va continua calea; existența ei este asigurată, căci fără a fi foaia nimănui, „Dobrogea Jună” a fost, este și va fi foaia tuturor.

Cu această ocaziune ne facem o datorie de a ura tuturor cititorilor noștri sărbători ferice.

Tribunalul local a pronunțat zilele din urmă reabilitatea conorașeanului nostru d. Octavian Șeitan.



Colectura Principală

a Loteriei pe clase a Regatului Român

P. ȘAPIRĂ

Constanța.

Intindeți mîna Norocului!

Loteria e compusă din 60,000 numere, dintre care 30,000 numere cîștigătoare în valoare de **7,822,000 lei.**

Tragerea clasei I-a la 3/16 Ianuarie 1909.

Prețul lozurilor:				
1/1	1/2	1/4	1/8	Loz
12	6	3	1.50	Lei

Se pot comanda lozuri și prin mandat postal. Norocoasă colectura ȘAPIRĂ a plătit pînă în prezent sute de mii de lei fericiților săi cîștigători. — Planurile loteriei se trimit gratis și franco la cerere. — Grăbiți-vă căci timpul e scurt. — Cu toată stima:

Colectura Șapira, Constanța.

Atențiune!

S'a deschis marea Expoziție cu CADOURI pentru Sf. Sărbători și Anul Nou, la Magazinul cu Ciasornicările și Bijuteriile P. ȘAPIRĂ Furnizorul Curții Regale — Constanța.

La MAGAZINUL ȘAPIRĂ se găsesc ciasornice de aur, de Dame și Bărbați, dela 60 la 400 lei. Cercei și Inele dela 3 la 3 mii lei. Ciasornice garantate, în Oșel și Nichel dela lei 5.50 — 30. Broșe și Brățări dela 3 — 600 lei. Medalioane, Cruciuțe, Degetare dela 1 — 200 lei. Lanțuri de aur argint, Doublée și Nichel. Argintărie: Servicii de ceai, dulceață, vin, liqueur. Table cu gravuri admirabile, Fructiere, Jardiniere, Bononiere, Service de masă și Toilette, Coșulete, Stețnice, etc. Toate mărfurile sunt garantate și controlate de Onor. Guvern Român. — Cadouri pentru Logodne, Nunți și Botezuri. Verighete de Logodne Model 1909. — Spră a face multă vînzare, cu începere dela 14 Decembrie și pînă la 31 Ianuarie, vînd cu 15 la sută mai estin. Profități dar de ocaziune. — Cu stimă: P. ȘAPIRĂ, Furnizorul Curții Regale.

În urma unui vot dat de către fostul consiliu județean d-lui prefect al județului — vot pe care Ministerul de Interne l-a socotit necuviincios și ilegal, consiliul a fost dizolvat, după care au avut loc noul alegeri, în ziua de 30 Noembrie a. c.

Rezultatul a fost următorul:

Plasa Constanța.		
Nicolae Popa	29 voturi	ales.
D. Chipară Hăra	28	ales.
Traian Belu	14	
Arthur Tanta	11	
Plasa Medgidia.		
Voicu Moțol	41 voturi	ales.
Gheorghe Golia	42	ales.
Ion Roman	5	
Luca Oancea	6	
Plasa Hârșova.		
Alex. A. Roșculeț	25 voturi	ales.
Ion Gologan	24	ales.
Luca Oancea	13	
Ion Mandai	14	
Plasa Mangalia.		
Oprea Banciu	53 voturi	ales.
Ali Kadir	53	ales.
Plasa Siliștea-Nouă.		
Capitan N. Blăniță	71 voturi	ales.
Radu Babuș	71	ales.

Dela 1 Aprilie 1909 serviciul de măsură și greutatea urmează a fi îndeplinit și în comuna Techirghiol, de către verificatorul de măsură din Constanța.

A ieșit de sub tipar broșura „Din dorul meu”, un frumos volum de versuri din Ardeal și dela noi, datorite tinărului nostru colaborator Demetriu D. Crușiu (Delazăliște). Prețul lei 1.25. De vînzare la toate librăriile din Constanța și la autor în Anadolchioi.

Ministerul instrucției a trimis revizorilor școlari o circulară prin care îi încunostiintează că ministerul a aprobat propunerea direcției generale a serviciului sanitar de a pune în aplicare în comunele rurale funcționarea farmaciilor rurale școlare.

În aceste farmacii se va găsi cite un mic depozit din medicamentele cele mai uzuale pentru trebuințele sătenilor, în mîinile învățătorilor sau preoților. Față cu aceasta ministerul a invitat pe revizori

să ia înțelegere cu d-nii medici primari de județe și să-i dea concursul în această lucrare de nouă organizare a asistenței populare rurale. Serviciul farmaciilor nu se va impune învățătorilor sau preoților, ci va funcționa numai acolo unde dinșii ar primi de bună voie.

Vice-Consulul german din localitate, onorabilul și prea cunoscutul, mai ales emigranților, d. H. Schmid, a crezut că pajăra sub care se ascunde îl poate da dreptul să se preteze la meschinăriile unor anumiți politicieni din localitate. Îvom învăța — fie pe pace! — să-și cunoască lungul nasului...

D. Vasile Miclescu, judecător de sedință pe lângă Tribunalul local, a demisionat din această funcțiune pe ziua de 1 Decembrie crt.

Cu privire la pretenziile fraude de la vama Constanța cu importul mobililor d-lui Frenkian, ministerul de finanțe ne autoriză a da următoarea desmînjire:

Nu este vorba de nici o fraudă, nici din partea d-lui Frenkian nici a expeditorilor.

Totul se reduce la faptul că d. Frenkian, stabilindu-se în Constanța, a cerut scutire de vamă pentru mobila sa, ceea-ce ministerul i-a acordat.

D-sa însă nu știa că această scutire se acordă numai în termen de șase luni de la stabilirea în țară. În realitate d-sa este stabilit de patru ani.

Cînd a aflat acest lucru ministerul de finanțe l'a supus la plata taxelor vamale convenite conform legii, taxe pe cari d. Frenkian le-a achitat vamei Constanța.

D. inginer G. Pruncu, căruia orașul nostru îi datorește atîtea edificii frumoase, ca acelea al d-lui Manissalian, dr. Pilescu și alte, urmează a deschide în localitate, împreună cu d. C. P. Gianino un birou de arhitectură și construcțiuni.

Biroul se însărcinează cu executări de planuri, fațade în stilurile cele mai moderne, situații, precum și cu dirijarea lucrărilor de construcțiuni.

D. Emil Costinescu, ministrul finanțelor, a făgăduit comisiei podgorenilor cari s'au prezentat la d-sa, că înainte de anul nou va depune un proiect de lege care, între alte modificări, va îngădui înființarea circumelor de vinuri.

De Vinzare

„Hotel Șerbănescu” compus din 16 camere, una prăvălie și dependințe, cum și casele de alături compuse din patru camere, sufragerie, bucătărie, depou, pivniță, etc., două curți spațioase, situate pe strada Cuza-Vodă (11 Iunie) vis-à-vis de Piața Carol; producătoare de un venit între 7-10.000 lei anual.

A se adresa d-lui G. Șerbănescu str. Cuza-Vodă No. 44 Constanța.

COFETARIA

PETRE POSTELNICU

Str. Carol 144 - La „FURNICA” - Str. Carol 144

Asortată în totdeauna cu TOATE ARTICOLELE DE COFETĂRIE. Bonbonerie, Dulceturi, Fructe zaharosite, Choclaterie, Biscuiți locali și Streini, Licheruri, Cognacuri și Romuri cu litru și în sticle, Champagne, Vinuri streine. Comandele se execută prompt și curat. Diferite figuri de Ciocolată

— pentru pomul de Crăciun. Un mare asortiment de Bonboniere pentru cadouri.

— Prețuri mici și calitate bună.

Scoala primară profesională practică

de fote

cu autorizațiunea Ministerului, sub direcțiunea

I-nei Rosalina Popa

Strada Hepites No. 5.

Confecțiuni de albituri și lingerie.

Dum-Dum

Cel mai bun remediu pentru stîrpirea păduchilor de lemn din mobile sau din pereții camerii. Distrugă cuiburile și desinfecțiază în același timp. Efectul e surprinzător. Nu conține substanțe otrăvitoare.

Prețul flaconului Lei 1. — Singurul Depozit: **Drogueria Medicinală Alex. J. Heldenbusch, farmacist, Constanța.**

Ilustrate

noii, variate, admirabile, letnice și dragăste, sunt numai în **Librăria NICOLAESCU.**

Au ieșit de sub tipar

noile formulare de **Certificate pentru Botezași** și **Cununași**

executate cu foarte multă atențiune și tipărite în trei culori pe hârtie groasă velină.

Un carnet broșat de 100 file Lei 6. A se adresa în **Librăria Nicolaescu, Constanța, la**

La Șapira

Iată în noi timpuri de cadouri noi și frumoși.

D-na Dr. în Medicină

Brilia Căteșcu-Nicorescu
DE LA UNIVERSITATEA din BUCUREȘTI
Specializată în dentistică și boala de gură, la clinicile din Berlin. S-a stabilit în Constanța, Piața Independenței 26
CONSULTAȚII 9—12 a. m. și 4—6 p. m.

De arendat chiar din toamna aceasta :

Moșia Cavargic cu o suprafață de 1300 hectare și în întindere de 530 hectare, cu toate ecarețele trebuincioase aflătoare pe dinsele. A se adresa d-lui **Maior I. Vlădescu**, proprietarul lor, la Cavargic, comuna Ciericci.

Specialitățile Farmacistului

Ion Berberianu

DIN CONSTANTA
Mentione onorabilă Paris 1901
Două Medalii de Aur Nizza și Roma
Cinci Medalii de Argint: Atena, București, Constanța, Craiova și Madrid.

Apă de Gură HYGEA — Intrebuintarea zilnică a acestei a. e. face cu mirosul urt al gurii, durorile de gingii și de anasele să dispară în cel mai scurt timp. De asemenea este cel mai plăcut aromat al gurii, în-tărind gingiile și conservând dinții. **Sticla 2 Lei.**

Crema HYGEA — este un preparat igienic pentru intruzăciunea și înfrățirea pielii. Face să dispară în cel mai scurt timp: pistruți, coșuri, pete de sareină, fect, tubuloze etc. și face tenul alb, fraged și elastic. **1 Lei borcanul.**

Elisir de sănătate al Sfintului Ion Botezătorul

(aprobat de Consiliul Sanitar Superior). Elisirul acesta fiind preparat din substanțe vegetale tonice purgative și amare este cel mai bun medicament ce s-a putut întrebuința atât în contra tumorilor boalelor de stomach cât și în contra celor care s-au legătură oarecare cu regulata activitate a organelor digestive. Așa: anote la, colicele, durerile de stomach, de cap, gâlbănirea, greața, încălcările de stomach, indigestiile, melancolia, lipsa de poftă de mâncare, tîrșii, tîgălii, veșnia etc. sînt combătute cu dorăvire prin întrebuintarea acestui elisir. **Lei 2,25 Sticla.**

Capsule salolate BERBERIANU — Cele mai eficiente ce se pot întrebuința în contra blenorogiei și a cută de cronice, vindecînd numai în cîteva zile scurkerile ce sînt mai rebeli. **Prețul: 5 Lei cutia cu 50 de capsule.**

Depozit **Drogueria BERBERIANU** Constanța
Central
Contra ramburs se expediază în toată țara. Comenzi de la 15 lei în sus, se trimit franco.

Marcu Birnfeld

Strada Carol, No. 71, Vis-à-vis de Posta
CONSTANTA

Mare magazin asortat cu toate articolele de :

ferării, table de fer, cimenturi, uleiuri, geamuri, tevi de fer, robinetrie pentru instalații de apă, closete, alămurie, armurarie, sticlărie, faianserie, sobe etc. etc.
Prețuri reduse.

Doctor NICOLETOPOL

special în boalele de ochi, nas, faringe și laringe, întreprinde orice operațiune după metodele cele mai moderne.
— CONSULTAȚIUNI: de la 3—5 p. m. —
Domiciliul: Str. Vasile Alexandri (îngă oficial Telegraf-poștal)

Dimitrie Bălănescu

107 — Str. Carol — 107

Magazin de Ferărie

asortat cu broaște, la căte, balamale, cule de sîrmă, ciment, var hidraulic, nicovale, menghinele, etc.

Specialitate în articole de vopsele fine

— Uleiuri englezești și lacuri garantate. —

Doctorul G. PSARAFTI

Str. Costache Negri No. 3.
(laesă Strada Libertății)

Consultatiuni în fiecare zi de la 4-6 p. m.

Telegrama din Schönkirchen: „Trimiteti-mi va rog, 6 bucăți Săpun de Lapte de Crin marca „Cal de lemn” Rambursăți prețul. Contesa Rautzan Bismark.”

„Stimate Domn! Va rog să binevoiți a-m trimite 6 bucăți din excelentul Săpun de „Lapte de Crin” marca „Cal de lemn” contra ramburs, cum mi-ați trimis totdeauna. Cu stimă: Contesa L. Dohalsky.”

Mai bine de cît cu documentele de mai sus, nu s'ar putea aduce un omagiu efectelor superioare și renumelui Săpunului de lapte de crin marca „cal de lemn”. Astfel, ne sosesc în fiecare zi acte de recunoștință care certifică în mod clar cum că

Săpunul cu lapte de Crin marca „Cal de lemn”

este incomparabil de bun contra pistruelilor, precum și pentru tratamentul tenului obrazului, și aceasta o justifică consumul de mică cantitate de săpunuri pe an, cu toată concurența altor săpunuri. Același lucru e

„Bay - Rhum”

pentru efectul incomparabil contra mătreței și a căderii părului precum și pentru întărirea părului și pentru a obține un păr abundent. Amîndouă aceste produse sunt de la renumita și în toată lumea cunoscută și apreciată Fabrica

„Bergmann & C. le” din Tetschen, a/E. care a fost fondată în anul 80 din secolul trecut și care pe baza produselor ei ireproșabile a căpătat un loc de frunte printre celelalte fabrici de parfumerie din Austro-Ungaria.

În multe riuduri, această fabrică a căpătat recompensa cea mai mare. La expozițiile din Dresda, Geneva, Praga, Zürich, Tetschen, Angsig și Reichenberg, medalii de aur și argint, ceace aduce omagiu produselor ei superioare în articole de cozmice și parfumerie.

Depozit la Drogueria Medicinală :: **A. I. Heldenbusch**
Str. Carol — sub Hotel Regal

și la Frizeria Hristu Eftimiade, Strada Carol.

Expoziție

— Căți poștali ilustrate de tot felul. Zeci de cutii de 1000, 500, 250, etc. în depozit prețuri 600, 300, 150, etc. La **Librăria D. Nicolaescu.**



Farmacia „VICTORIA“

POMPEI G. CIOPERCESCU (Brăila)

Fost chimist expert al Vămei Brăila

Str. Carol No. 9 colț cu str. Comercială
 vis-a-vis de fostul local al Băncii de Scont
CONSTANȚA

Medicamente, pansamente, specialități, parfumerie, cauciucuri etc., din cele mai renumite fabrici din străinătate.

Laborator special pentru prepararea pudrelor, prașii de dinți, Eau de Cologne, parfumuri, specialități etc., chiar după cererea clienților.

Recomand în special distinselor mele clientele:
Pasta dentifrice „Aphrodita“ ultima creațiune în domeniul dentifricelor, neconținând cretă. Curăță dinții fără a-i zgîria, disolvă piatra fără a ataca malțul, desinfectează energic gura, lăsînd după spălare un parfum suav. Un borcan elegant 1 leu, 5 borcane 4 lei.

Apă de gură „Aphrodita“, care prin calitățile ei neîntrecute, a făcut să fie preferată tuturor apelor similare. În stare concentrată servă ca anesție în dureri de dinți. Sticla 1-25.

Cremă pentru unghii „Aphrodita“ pentru întreținerea și curățirea unghiilor, dîndu-le o culoare roz vie naturală și un luciul strălucitor, parfumînd și mina. Doza 1 leu.

EAU DE COLOGNE distilațiune quadruplă specială. 5 lei kilo.

Esență pentru preparat în casă Eau de Cologne. 1 dosă pentru 1 litru 2 lei.

Cornalin distrugătorul băătăurilor. Vindecare sigură în câteva zile. Doza 1 leu.

Gonoryl „Ciupercescu“. Remediū sigur și discret. Vindecă scurgerile cele mai rebele în câteva zile. Doza 6 lei.

Singurul depozit al acestor preparate, pentru toată țara.

Expediție promptă în provincie, contra mandat poștal, alături a preparatelor de mai sus cit și a oricelor alte medicamente, trimițîndu-se rețeta.

Serviciul special pentru distribuție la domiciliu.

Georgel Perlea

Brăila Constanta

Reprezentant general pentru județul Constanța al Casei de Mașini Agricole

Nicolae Fehér & C-ie

Societate în Comandită — Furnizorii Curții Regale

Depozitul instalat în STRADA MANGALIEI, în fața Grădinii Publice, e asortat cu ultimele creațiuni ale industriei de mașini agricole, se află sub conducerea D-lui **ST. CIȘMEGIU**.



A apărut

și se află de vânzare la librăriele din Constanța Proprietatea imobiliară din Dobrogea — (Diferențele Improprietății, vânzări, și de posedări de pământuri) lucrare datorită d-lui Coșt. N. Sarry, directoru a-acestui ziar. Prețul său broșat: 10 lei.

Doctor FRANGOPOL

De la FACULTATEA din PARIS

Specialitate pentru boala de Gât, Nas, Urechii și căi Urcătoare
 Consultațiuni de la 2—5 p. m.

No. 108 — CONSTANȚA STRADA CAROL I. — No. 108

NOU

STICLE ISOMETROP

Conservarea Ochilor

Patentate în Europa și America



Patentate în Europa și America

Se va cere această IS. marcă pe fie-care sticlă.

CEA MAI CLARĂ VEDERE
 FĂRĂ A OSTENI OCHII

Evitarea Fluorescenței dăunătoare ochilor

Experiențe făcute cu Razele Roentgen

Sticle premiate de Academii oculare din Europa și America.

Depositar general și unic pentru Dobrogea

P. SCHAPIRA, Bijoutier

Furnizorul Curții Regale.—Constanța

TIPOGRAFIA

Dimitrie Nicolaescu

■ Piața Independenței — CONSTANȚA — Str. Carol și Traian. ■

Asortată cu caractere moderne și cu mașini noi, este în măsură a executa tot felul de lucrări atingătoare de această artă, în diferite formate și culori, cu cea mai mare acurateță, exactitate și promptitudine.

Legătorie de Cărți și Rame p. Tablouri

Esecută cele mai elegante și plăcute lucrări.

Unicul magazin de LIBRĂRIE și PAPETARIE

Depozit de registre și imprimare pentru autorități.